

**POROČILO O AKTIVNOSTIH ZA PRIDOBITEV LISTE »OBČINA PO MERI INVALIDOV«
od l. 2010 - 2014 IN IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE
INVALIDOV V MESTNI OBČINI MURSKA SOBOTA**

1. AKTIVNOSTI PRED SPREJETJEM AKCIJSKEGA NAČRTA

Mestna občina Murska Sobota si prizadeva za zagotavljanje čim bolj ugodnih razmer za vse občane in tudi za invalide, kar uresničuje z ustvarjanjem pogojev, ob upoštevanju in spoštovanju različnosti, za obče vključevanje v družbeno in socialno okolje

Aktivnosti za pridobitev listine Občina po meri invalidov, ki so bile izvedene do sprejetja akcijskega načrta so bile naslednje:

1. Prvi sestanek v sklopu projekta »OBČINA PO MERI INVALIDOV« je bil sklican maja l. 2010. Na tem sestanku je bilo dogovorjeno, da se pristopi k projektu »OBČINA PO MERI INVALIDOV«, tako da se spodbudi občino k načrtnim in trajnim dejavnostim za doseganje večje kvalitete življenja invalidov.
2. Župan Mestne občine Murska Sobota je izdal sklep o ustanovitvi in imenovanju delovne skupine za izvedbo projekta. Delovna skupina je imela 12 članov. Delovna skupina je imela za nalogo pripraviti Analizo o položaju invalidov v Mestni občini Murska Sobota in pripraviti konkreten akcijski načrt za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Murska Sobota.
3. Vsem invalidskim organizacijam, društvom ter zavodom, ki delajo in vključujejo področja dela za invalide je bil s strani Mestne občine Murska Sobota poslan dopis, s katerim se jih je zaprosilo, naj vsak iz svojega področja prikaže probleme, ki jih zaznava pri izvajanju skrbi za invalide.
4. Na podlagi danih poročil in v skladu z Opomnikom za pripravo analize stanja na področju invalidskega varstva je Mestna občina Murska Sobota pripravila Analizo o položaju invalidov v Mestni občini Murska Sobota, ki je bila v mesecu juliju posredovana članom delovne skupine.
5. Analizo o položaju invalidov v Mestni občini Murska Sobota je obravnavala delovna skupina na svoji seji v septembru 2010. Delovna skupina je ugotavljala, da je izdelana analiza dobra podlaga za pripravo akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov, ki ga bo moral sprejeti mestni svet. Dogovorjeno je tudi bilo, da se izdela vprašalnik po sklopih, ki ga predvideva opomnik, kateri se ponovno posreduje invalidskim organizacijam in društvom ter zavodom, ki izvajajo dejavnost za invalide, da podajo svoje konkretne pripombe in predloge, katere naj bi se vključilo v akcijski načrt.
6. Dne 3. decembra 2010 je bila izvedena okrogla miza, na kateri je bila predstavljena analiza o položaju invalidov v Mestni občini Murska Sobota in problemska področja:

- Informiranje in obveščanje javnosti o problematiki invalidov
- Zagotavljanje socialne varnosti invalidov
- Zaposlitev, rehabilitacija, usposabljanje in zaposlovanje invalidov
- Gradbene in konstrukcijske ovire
- Problematika senzornih invalidov
- Komunikacijske ovire.

V okviru okrogle mize so bile podane pobude in predlogi, ki so bili upoštevani in vključeni v akcijski načrt.

7. Župan je dne 10. 9. 2010 podal soglasje k vključitvi v projekt. « Občina po meri invalidov«, v katerem je zapisal:
Ena izmed temeljnih vodil Mestne občine Murska Sobota je zagotavljanje čim bolj ugodnih razmer za vsestransko dobrobit njenih občank in občanov, kar uresničuje z ustvarjanjem pogojev, v katerih imajo, ob upoštevanju in spoštovanju različnosti, vsi enake možnosti dostopa do skupnih dobrin, možnosti kvalitetnega bivanja in udeležbe v družbenem življenju občine. Pri tem je prav posebna skrb namenjena občankam in občanom, ki bi zaradi različnih življenjskih okoliščin utegnili biti prikrajšani. Prav iz navedenega razloga soglašam s tem, da se v Mestni občini Murska Sobota pristopi k vključitvi in izpeljavi projekta »Občina po meri invalida«, kajti s tem projektom zasledujemo tudi cilj, za takšno družbo, ki bo prijazna vsem.
S sklepom dne 20. 11. 2011 je bil imenovan Svet za invalide pri Mestni občini Murska Sobota.
8. Na podlagi pripravljene analize, pripomb in predlogov invalidskih organizacij in društev ter zaključkov okrogle mize je bil izdelan akcijski načrt, ki ga je pred obravnavo na mestnem svetu obravnavala tudi občinska koordinacija invalidskih organizacij in društev. Na tej koordinaciji so bile dane končne pripombe v zvezi z akcijskim načrtom, predvsem v zvezi z možnostjo zagotavljanja sredstev v naslednjem srednjeročnem obdobju. Mestni svet je Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Murska Sobota obravnaval in ga sprejel na svoji 7. redni seji, dne 15. 9. 2011.

To so navedene aktivnosti, ki so bile opravljene pred začetkom izvajanja Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Murska Sobota.

2. POVZETEK AKTIVNOSTI ZA IZVEDBO AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV S Poudarkom NA IZVEDENE NALOGE

Za izvajanje Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov je skrbel Svet za invalide, ki ga je ustanovil župan. Svet za invalide vključuje sedem članov in koordinatorko ter skrbnico za delo Sveta za invalide. Svet se je do sedaj sestel petkrat, ustanovitveno sejo pa je imel 8. novembra 2011, na kateri se je obravnavalo nadaljnje potrebne aktivnosti in naloge za izvajanje Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Murska Sobota.

Kot je znano, akcijski načrt vključuje 13 ciljev. Vsakoletno je izdelano tudi poročilo o izvajanju akcijskega načrta, ki ga obravnava Mestni svet in se ga posreduje Zvezi delovnih invalidov Slovenije, zato ne bomo navajali vseh izvedenih nalog v sklopu posameznega cilja, ampak le najpomembnejše:

Cilj osveščanja in informiranja javnosti o invalidih vključuje sedem nalog, od katerih so tri naloge trajne in se nanašajo predvsem na aktivnosti za informiranje in osveščanje javnosti ter o invalidnostih, kar

izvajajo invalidske organizacije in društva. Ob spremljanju izvajanja teh nalog se ugotavlja, da vsa društva in organizacije letno izvajajo različne akcije za osveščanje javnosti, kot so članki v sredstvih javnega obveščanja, različne prireditve, predavanja v okviru osnovnih šol ter sodelovanje s osnovnimi in srednjimi šolami... Kot je razvidno iz poročil, ki se letno pripravijo o izvajanju akcijskega načrta je največ aktivnosti na tem področju izvajalo Društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota. Vse druge aktivnosti v okviru tega cilja so bile izvedene po letih in sicer: dane so bile pisne pobude medijem na lokalnem nivoju za uvedbo programov in oddaj o problematiki invalidov in opravljeni konkretni razgovori s predstavniki lokalnih medijev, dani so bili tudi pisni predlogi turističnim organizacijam, da naj izoblikujejo tudi turistične ponudbe za invalide.

Cilj skrb za zdravje in rehabilitacijski programi se trajno izvajajo, to je zagotavljanje osebne asistenc in podpore za neodvisno življenje invalidom preprečevanje zlorab invalidnih oseb, dan pa je bil tudi pisni predlog Zavodu za zdravstveno varstvo, da poskrbi za enako dostopnost do prilagojenih tehničnih pripomočkov za invalide, preko uskladitve zakonodaje na tem področju.

Cilj izvajanja programov in storitev za vključevanje v vsakdanje življenje v domačem okolju kot trajna naloga vključuje zagotavljanje izvajanja storitve pomoč družini na domu, plačevanje bivanja invalidov v bivalnih enotah in institucionalnem varstvu, financiranje družinskih pomočnikov, financiranje različnih programov za pomoč invalidom, zagotavljanje prilagojenih stanovanj in subvencioniranje najemnine, financiranje prevozov za mestni promet. V posameznem letu izvajanja pa so bile narejene naloge: vzpostavila se je info točka za invalide z zaposlitvijo ene invalidne osebe preko javnih del za dobo enega leta, bile so izpeljane aktivnosti za zagotovitev skupnih prostorov za invalidska društva, kjer se je pa ugotovilo, da ob opravljeni analizi skoraj vsa društva imajo zagotovljene prostore in da se vprašanje prostorske problematike sprotno rešuje, dane so bile tudi pisne pobude trgovskim centrom, da uredijo dostopnost in pomoč pri nakupih za invalide.

V okviru cilja zagotavljanja dostopnosti do gradbenih objektov in prometa so bile izvedene naslednje naloge:

- saniran je previsok robnik pri Šavel centru, na dveh lokacijah,
- urejena je klančina na pločniku za stavbo Nove ljubljanske banke, križišče med Cvetkovo in Slovensko ulico,
- vhod na dvorišče občine (prestrma klančina, visok robnik na prehodu za pešce) je popravljen,
- urejeni sta klančini na Kardoševi ulici – znižani robniki na dveh lokacijah ob prehodu za pešce,
- moteče stojalo za kolesa pri frizerskem salonu Vrečič na Kocljevi ulici je odstranjeno,
- stoli in mize (od posameznih lokalov) na peš coni na Slovenski ulici so odstranjeni,
- avtobusnemu prometu in upravljavcu železniške postaje je bila posredovana pisna pobuda za povečavo črk na voznih redih in prilagoditev ekranov, ki so presvetli. Prav tako so bile posredovane pisne pobude bankam za zatemnitev bankomatov. Na dopis se je odzvala UniCredit Banka, ki je navedla, da so v novembru 2011 prilagodili bankomat za invalide, nekatere banke pa prav tako imajo bankomate že prirejene za uporabo invalidov,
- poslana je bila pobuda taxi službam, da uredijo možnost prevozov za invalide. Po preverjenih informacijah imajo taxisti prevozniki avtomobile prilagojene tudi tako, da lahko prevažajo invalide,
- glavno križišče v mestu Murska Sobota: prestrma klančina na Trgu zmage in pred Ljubljansko banko z obeh strani, globoka bankina pred Zvezdo, so bili sanirani,
- pločnik na ulici Staneta Rozmana (vhod na dvorišče stare zavarovalnice in nasproti trgovine Shopping ter prehod pred ZZRS) je saniran,
- prestrma klančina na pločniku na Slovenski ulici pred trgovino Blagovnico je sanirana,

- celoten kompleks obvoznice Lendavskega prehoda: klančine so urejene, kot to določa zakonodaja,
- klančina na plato tržnice: poslana je bila pisna pobuda podjetju Komunala za ureditev klančine,
- urejeni so bili intervali pri semaforjih na Slovenski ulici in na semaforju pri trgovini Lesnina,
- na različne institucije in zavode so bili posredovani pisni pozivi za ureditev dostopnosti - zavodi, trgovine in verske skupnosti. Verske skupnosti so sporočile, da je za invalide poskrbljeno tako, da imajo dostop v cerkve z invalidskim vozičkom, v cerkvi, katoliški in evangeličanski, imajo montirano ozvočenje, kjer je vključena induktivna zanka za vse, ki so naglušni in nosijo slušne aparate.
- pri Glasbeni šoli M. Sobota so bile sanirane požarne stopnice, ki so segale do polovice pločnika,
- izgrajene so sanitarije za potrebe invalidov v središču mesta Murska Sobota,
- na avtobusni in železniški postaji, kljub temu, da so jim bili posredovani dopisi za ureditev vozniških redov z večjimi črkami in da so pri njih bili opravljeni osebni obiski s strani Društva slepih in slabovidnih ter občine, do sedaj tega niso storili. Prav tako še vedno niso uredili dostopa iz perona na vlak za invalidne osebe.
- Popisana je bila trasa s predlogi lokacij, ki jih je potrebno prilagoditi osebam z okvaro vida z navedbo pomanjkljivosti arhitektonskih ovir, ki jih je v Mestni občini Murska Sobota potrebno odstraniti.
- Društvo gluhih in naglušnih ima v lasti prenosno indukcijsko zanko, ki pokriva 300 kvadratnih metrov in se uporablja v lastne namene ter brezplačno in je na voljo tudi vsem zainteresiranim organizacijam in institucijam na območju Pomurja.
- Narejen je bil pregled pomanjkljivosti delovanja indukcijske zanke in dostopa za invalide v prostorih večnamenske kulturne dvorane v Murski Soboti. Sedaj indukcijska zanka deluje.
- Izgrajena je električna polnilnica za avtomobile, električne invalidske vozičke, kolesa in motorje.
- Za avtobus Sobočanec je bila odprta nova mestna linija II – Rakičan do Maximusa.

V okviru preostalih ciljev se izvajajo trajne naloge, kot so pravice do enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje, pravice do dela in zaposlitve, zagotavljanje materialne varnosti skrb za zdravje, kulturno in športno udejstvovanje. V sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje, URI Soča in Obrtno zbornico je bil dne 25. 10. 2012 organiziran posvet za podjetja na temo pospeševanja zaposlovanja invalidov. Posvet se je izvedel v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice.

Vsako leto se je organiziralo srečanje invalidskih organizacij in društev s kulturnim in športnim programom, katerega namen je druženje invalidov, izmenjava izkušenj, povezovanje in sodelovanje ter predvsem tudi spoznavanje različnosti med samimi invalidi. Srečanja so bila organizirana:

5. 10. 2012 v prostorih Društva paraplegikov

4. 10. 2013 v prostorih Društva paraplegikov in

25. 9. 2014 bo srečanje, z otvoritvijo razstave izdelkov invalidskih organizacij in društev, organizirano v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice.

Od začetka poteka aktivnosti za pridobitev liste Občina po meri invalidov so bile v posameznem letu organizirane različne okrogle mize z obravnavo tematskih področij, ki se nanašajo na posamezne sklope vprašanj, povezanih z invalidnostjo. Okroglo mizo pred sprejetjem akcijskega načrta v letu 2010 smo že opisali. V naslednji letih pa so sledile okrogle mize na naslednje teme:

- Problematika invalidnih oseb, dne 7. 12. 2011, v prostorih PIŠK, navzoč je bil predstavnik direktorata za invalide MDDSZ, mag. Cveto Uršič, ki je govoril o položaju invalidov v slovenski zakonodaji,
- Vključevanje invalidnih oseb v športne aktivnosti in v lokalno okolje, dne 3. 12. 2013, navzoči so bili Ksenja Šterman, dr. med. spec., Uri Soča, ki je obdelala temo pomen športa in rekreacije

invalidov za ohranjanje psihofizične in delovne kondicije in mag. Mojca M. Haložan, Center za zdravje in razvoj Murska Sobota – enakost invalidov na področju športa in rekreacije.

Za informiranje javnosti o ovirah dostopnosti do gradbenega okolja in problemih, ki jih imajo invalidi, se v okviru tedna mobilnosti organizirajo različne aktivnosti, s katerimi opozarjajo invalidi na pomanjkljivosti in potrebe za ureditev takega okolja, ki bo dostopno tudi invalidom.

Mestna občina je pridobila listo »**Občina po meri invalidov**« dne 4. decembra 2012. Ob tej priložnosti je bila organizirana osrednja prireditev s kulturnim programom v prostorih športne dvorane na Osnovni šoli III v Murski Soboti. Županu je bila predana lista, da si je Mestna občina Murska Sobota z vsemi izvajanimi aktivnostmi pridobila listo in priznanje, da je »Občina po meri invalidov«.

Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov je bil sprejet za obdobje 2011-2015. V prihodnje je potrebno urediti še:

- Ponovno proučiti primernost odpiranja in vstopa v invalidske sanitarije na tržnici v Murski Soboti.
- Srečanje invalidov v letu 2014 bo organizirano 25. septembra 2014 v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice.
- V letu 2014 urediti dostopnost do večnamenske kulturne dvorane v Murski Soboti, ker dosedanji dostop ni ustrezen ter ni v skladu z Zakonom o gradnji objektov.
- Ponovno preveriti primernost časovnih intervalov na semaforjih, za varen prehod invalidov čez prehode za pešce.
- Sistem izgradnje taktirnih oznak za slepe in slabovidne je v pripravi in se bo realiziral v prihodnjem letu.
- Vgraditi avtomatsko odpiranje vrat v stavbi Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti.
- Proučiti možnost indukcijske zanke v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice.

Do konca januarja 2015 bo pripravljeno podrobno poročilo o izvajanju akcijskega načrta v letu 2014, ki ga bo obravnaval Mestni svet Mestne občine Murska Sobota. Poročilo se bo posredovalo Zvezi delovnih invalidov Slovenije.

To poročilo je bilo sestavljeno z namenom seznanitve s kronologijo aktivnosti v prizadevanjih za pridobitev liste »Občina po meri invalidov«.

Ob zaključku tega mandata župana in Mestnega sveta Mestne občine Murska Sobota se Svet za invalide v Mestni občini Murska Sobota, vsem, ki so kakorkoli prispevali k izboljšanju kvalitete življenja invalidov v Mestni občini Murska Sobota in širšem okolju, najlepše zahvaljuje.

Pripravila:
mag. Rofina BERNJAK

Branko GORNJEC

Predsednik Sveta za invalide
Mestne občine Murska Sobota